

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

✕ การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา เป็นกระบวนการที่จำเป็นในการจัดการศึกษา ซึ่งผลที่ได้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับแสดงถึงประสิทธิภาพการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่นักเรียนเป็นไปอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยนำข้อมูลนั้นมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการวัดแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าวัดได้ตรงในสิ่งที่ต้องการวัดซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือหรือเทคนิคที่เชื่อถือได้ เทคนิคที่ใช้ในการวัดผลการศึกษามีอยู่หลายอย่าง เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การตรวจผลงาน และการทดสอบเป็นต้น การทดสอบเป็นเทคนิคที่นิยมใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด แต่กระบวนการทดสอบมักจะมีตัวแปรต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย ทำให้คะแนนที่ได้มีความคลาดเคลื่อน เช่น ความบกพร่องของแบบทดสอบ ผู้ดำเนินการสอบ ตัวนักเรียน การบริหารการสอนของครู ตลอดจนการตรวจ และการกรอกคะแนน ซึ่งความคลาดเคลื่อนเหล่านี้ ถ้าเกิดขึ้นมากจะทำให้ข้อมูลผลการเรียนที่ได้จากการวัดเชื่อถือไม่ได้ อันจะมีผลให้การประเมินผลทางการศึกษาล้มเหลววิธีลดความคลาดเคลื่อนเหล่านี้คือ พยายามทำให้กระบวนการสอบทุกชั้น เป็นไปตามแผนโดยเฉพาะแบบทดสอบ ผู้มีหน้าที่สร้างแบบทดสอบ ต้องพยายามสร้างให้มีคุณภาพมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ครูมีปัญหาด้านขาดอุปกรณ์ในการสร้างเครื่องมือวัดผล ครูไม่มีเวลาในการสร้างเครื่องมือวัดผล ตลอดจนขาดความรู้ความชำนาญในการสร้างเครื่องมือวัดผล และต้องการการนิเทศเกี่ยวกับหลักการวัดผลทั่ว ๆ ไป

การสร้างเครื่องมือวัดผล และวิธีการสร้างแบบทดสอบ (สารานุ วรณศรี และ
คนอื่น ๆ. 2527 : 7 - 16)

✓ การวัดผลที่ผ่านมานั้นเน้นการคิดมากกว่าการปฏิบัติ ในการสร้างแบบทดสอบ
ไม่ได้คำนึงถึงความครอบคลุมตามหลักสูตร และความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่
แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง ผู้สร้างแบบทดสอบมักยึดตำราเป็นหลักไม่ได้
คำนึงถึงความเป็นจริง และไม่มีคามยุติธรรมต่อผู้เรียน พอจะสอบก็ลงมือสร้าง
แบบทดสอบกันครั้งหนึ่ง ไม่ได้เน้นให้มีการปรับปรุงแบบทดสอบให้มีความดีขึ้น ✓

ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็น
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งมุ่งเน้น
ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงและความต้องการ
ด้านเศรษฐกิจสังคมทั้งปัจจุบันและอนาคต และสอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน
แต่การจัดมวลงบประมาณยังคงจัดยึดหยุ่นตามพัฒนาการของเด็ก และความเหมาะสม
ของท้องถิ่นเป็นสำคัญ โดยจัดเป็น 3 ช่วง ช่วงละ 2 ปี คือชั้นประถมศึกษาปีที่
1-2 , 3-4 และ 5-6 มีการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามจุดประสงค์ใน
บ.02 ตลอดปี เพื่อปรับปรุงผลการเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3-5 จะมีการ
วัดผลและประเมินผลปลายภาคเรียนเมื่อจบภาคเรียนหนึ่ง ๆ ส่วนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2-4-6 ซึ่งถือว่าเป็นชั้นประโยคของแต่ละช่วง จะทำการวัดผลและประเมินผล
ปลายปีในภาคเรียนที่ 2 เพื่อตัดสินผลการเรียน

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ขึ้นใหม่นั้น เป็นการปรับปรุงระเบียบ
ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร
ซึ่งได้ใช้มาเป็นเวลา 2 ปีแล้ว โดยเริ่มมาใช้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา
2534 เป็นต้นมาถึงปัจจุบันกำลังใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นับตั้งแต่มีการ
เปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการ และปัญหาในการสร้าง
แบบทดสอบของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีบทบาท

ในการวัดผล และประเมินผล ในฐานะต้องเป็นผู้สร้างแบบทดสอบต่าง ๆ รวมทั้งแบบทดสอบปลายภาคเรียน และปลายปีขึ้นใช้เอง ตามแนวและข้อกำหนดใหม่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เพื่อจะให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการวัดผล และประเมินผลการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการ และปัญหาในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการ และปัญหาในการสร้างแบบทดสอบของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผล และลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผล

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบกระบวนการ และปัญหาในการสร้างแบบทดสอบของครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของจังหวัดพิจิตร
2. ทำให้ได้สารสนเทศ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการสร้างแบบทดสอบให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา เพื่อศึกษากระบวนการ และปัญหาในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยศึกษา
ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ด้านการวางแผนการสร้างแบบทดสอบ
- 1.2 ด้านการสร้างแบบทดสอบ
- 1.3 ด้านการบริหารการสอบ
- 1.4 ด้านการนำผลการสอบไปใช้

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2535 จำนวน 456 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2535 ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 228 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำนวนตาม

3.1.1 ประสิทธิภาพในการสอน จำนวนเป็น

3.1.1.1 ต่ำกว่า 15 ปี

3.1.1.2 ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

3.1.2 ประสิทธิภาพทางการวัดผลและประเมินผล

จำนวนเป็น

3.1.2.1 มีประสิทธิภาพ

3.1.2.2 ไม่มีประสิทธิภาพ

3.1.3 ลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผล จำแนกเป็น

3.1.3.1 เรียนเป็นวิชาพื้นฐานบังคับ

3.1.3.2 อบรมหลักสูตรระยะสั้น

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการ และปัญหาในการสร้าง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้าน

3.2.1 ด้านการวางแผนการสร้างแบบทดสอบ

3.2.2 ด้านการสร้างแบบทดสอบ

3.2.3 ด้านการบริหารการสอน

3.2.4 ด้านการนำผลการสอนไปใช้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการในการสร้างแบบทดสอบ หมายถึง ขั้นตอนการสร้าง
แบบทดสอบของครู แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1.1 การวางแผนการสร้างแบบทดสอบ ประกอบด้วย

1.1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมาย

1.1.2 การกำหนดขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่จะวัด

1.1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสอน

1.1.4 การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

1.2 การสร้างแบบทดสอบ หมายถึง ขั้นตอนการลงมือสร้าง

แบบทดสอบซึ่งต้องอาศัยเทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ตามหลัก และทฤษฎีที่เกี่ยวกับ
การสร้างแบบทดสอบ

1.3 การบริหารการสอน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1.3.1 การเตรียมการก่อนสอน

1.3.2 วิธีปฏิบัติขณะสอน

1.3.3 เมื่อสอนเสร็จแล้ว

1.4 การนำผลการสอบไปใช้ หมายถึง การนำผลการสอบไปใช้
ด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1.4.1 ด้านการเรียนการสอน

1.4.2 ด้านการแนะแนว

1.4.3 ด้านการบริหาร

2. แบบทดสอบ หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลปลายภาคเรียน หรือปลายปี
ในโรงเรียน

3. ปัญหาในการสร้างแบบทดสอบ หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ
ในการสร้างแบบทดสอบของครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่จะทำให้
แบบทดสอบขาดคุณภาพใน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการสร้างแบบทดสอบ
การสร้างแบบทดสอบ การบริหารการสอน และการนำผลการสอบไปใช้

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำการสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิจิตร
ปีการศึกษา 2535

5. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง จำนวนปีที่ทำการสอนในโรงเรียน
มาแล้ว จำแนกเป็น ต่ำกว่า 15 ปี และตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

6. ประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผล หมายถึง ความรู้ความ
สามารถทางการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำแนกเป็น มีประสบการณ์
และไม่มีประสบการณ์

6.1 มีประสบการณ์ หมายถึง การที่ครูเคยเรียนวิชาการวัดผล

และประเมินผลการศึกษามาแล้ว ทั้งที่เรียนเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชาพื้นฐานบังคับ และอบรมหลักสูตรระยะสั้น

6.2 ไม่มีประสบการณ์ หมายถึง การที่ครูไม่เคยเรียนวิชา การวัดผลและประเมินผลการศึกษาเลย ทั้งที่เรียนเป็นวิชาเอก วิชาโท วิชา พื้นฐานบังคับ และอบรมหลักสูตรระยะสั้น

7. ลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผล หมายถึง ลักษณะ ที่ครูมีประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผลการศึกษาแล้ว จำแนกเป็น เรียนเป็นวิชาพื้นฐานบังคับ และอบรมหลักสูตรระยะสั้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีกระบวนการสร้างแบบทดสอบ แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาในการสร้างแบบทดสอบ แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผลต่างกัน มีกระบวนการสร้างแบบทดสอบแตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผลต่างกัน มีปัญหา ในการสร้างแบบทดสอบแตกต่างกัน
5. ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผลต่างกัน มีกระบวนการสร้างแบบทดสอบแตกต่างกัน
6. ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผลต่างกัน มี ปัญหาในการสร้างแบบทดสอบแตกต่างกัน